

- викладати свої ідеї, думки по черзі, всіх вислуховувати до кінця, не перебивати;
- радитись із товаришами, приймати рішення спільно;
- висловлюватися по суті справи, не відволікатися на стороннє;
- «запозичати» ідеї в інших груп з їхнього дозволу;
- бути доброзичливими, старанними, відповідальними;
- доводити свою справу до кінця та ін.

Якщо хтось із здобувачів освіти виявляє бажання працювати окремо, вчителю варто зайняти позицію консультанта й коректно скеровувати діяльність учня.

Не менш значимим є визначення виду майбутнього результату та форми представлення. Вид продукту, який буде отримано в результаті розробки навчального проєкту, залежить від теми та характеру діяльності. Це може бути малюнок, плакат, газета, сценарій, літературний твір, відеосюжет тощо. Продукт проєктної діяльності засвідчує підсумок вирішення поставленої проблеми.

Література:

1. Антонечко Т. Школа проєктної діяльності / Т. Антонечко // Шкільний світ. – 2008. – № 18. – С. 14-16.
2. Іванова Л. Проєктування в навчанні: дидактичні принципи / Л. Іванова // Учитель. – 2004. – № 6. – С. 11-15.
3. Малиновська О. Метод проєктів як форма відображення проєктної культури в освіті / О. Малиновська // Управління освітою. – 2008. – № 16. – С. 19-29.

Яблуновська К. О., асистент кафедри
методики професійного навчання

*Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

ЗМІСТОВНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ФАКУЛЬТАТИВУ «ЕКОЛОГІЯ ДОВКІЛЛЯ»

Формування екологічно відповідного освітнього середовища у ВНЗ багато в чому збігається з характеристиками процесу формування ключових загальнокультурних, загально і професійних компетенцій, а також навичок самостійної роботи, оволодіння якими дозволяє майбутнім фахівцям відповідати мінливих екологічних і соціокультурних умов навколишнього середовища.

Формування екологічної компетентності, яка визначає відношення особистості до навколишнього середовища, необхідно розглядати як складний комплексний процес, що залежить від ряду факторів [1].

Становлення екологічної компетентності студентів визначається змістом та характером (ступенем складності) знань про природу. Це повинні бути знання екологічного змісту, які відображають основні взаємозв'язки природних явищ. Щоб екологічне виховання не було необґрунтованим, обов'язково потрібно формування екологічної компетентності.

При проходженні факультативу «Екологія довкілля» студенти виявляються включеними в наступні процеси:

- усвідомлення особистої значущості екологічних проблем освітньої установи і розвиток потреби в поліпшенні якості навколишнього середовища [2];
- розвиток пізнавального інтересу до навколишнього світу і вироблення умінь розпізнавати, обстежувати і вирішувати проблемні ситуації в сфері екології на основі розумових операцій репродуктивного, продуктивного і евристичного типу;
- розширення технологічного поля і екологізація контексту професійної підготовки фахівця;
- вивчення нормативно-правової основи екологічної діяльності та дотримання моральних норм і правил поведінки в навколишньому середовищі в повсякденному житті, підвищення особистої екологічної відповідальності;
- придбання навичок раціонального природокористування та гармонізація відносин з навколишнім світом і самим собою;
- формування критичного мислення в зв'язку з придбанням умінь аналізувати роль природних об'єктів в житті людини, можливості прогнозувати результати людського впливу на природу;
- оволодіння систематизованими екологічними знаннями, усвідомлення соціальної та особистої значущості дослідницької діяльності в сфері екології, прагнення і вміння вирішувати проблемні ситуації;
- формування емоційно-ціннісного ставлення до будь-якої екологічної ситуації, розвиток емоційно-чуттєвого сприйняття світу;
- розвиток комунікативних умінь вступати в діалогічне спілкування в процесі спільного вирішення проблем.

Для гармонійного формування екологічної компетентності факультативу «Екологія довкілля» повинен враховувати особливості напрямків, які у своїй сукупності являють його основу.

Реалізація факультативу включає науково-дослідницький напрямок, який реалізується шляхом залучення студентів в діяльність екологічних громадських об'єднань. Дослідницька діяльність має організовуватися у вигляді послідовного розв'язку взаємопов'язаних проблемних ситуацій екологічного змісту. При цьому окремо взята проблемна

ситуація має включати етапи розпізнавання, обстеження і розв'язку, виступати модулем цілісного педагогічного процесу.

Проектно-виробнича діяльність має бути виражена у проведенні комплексних досліджень в галузі природокористування, розробці рекомендацій щодо їх вирішення; забезпеченні ресурсовиробничої функції природного середовища; оцінці впливів на навколишнє середовище; розробці і здійсненні моніторингу в галузі природокористування; аналізі приватних і загальних проблем використання природних умов і ресурсів.

Контрольно-експертна діяльність має включати розробку практичних рекомендацій по використанню природно-ресурсного потенціалу територій; розробку систем раціонального природокористування; проведення екологічної оцінки господарських проектів.

Практико-орієнтований напрям комплексного факультативу «Екологія довкілля» включає закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі навчання у вузі, на основі глибокого вивчення науково-дослідної, проектно-виробничої, контрольно-експертної видів професійної екологічної діяльності; оволодіння основами управління в сфері природокористування та охорони природи; систематизація та аналіз зібраних емпіричних матеріалів з метою написання курсової чи дипломної роботи; виховання виконавської дисципліни та вміння самостійно вирішувати виникаючі проблеми з екології; отримання знань для подальшого вибору професій; формування стійкого інтересу, почуття відповідальності та поваги до обраної професії; вироблення навичок самостійного аналізу результатів роботи; виконання конкретного дослідження відповідно до індивідуального завдання керівника практики; придбання професійних якостей майбутнього фахівця з екологічної проблематики [3].

Узагальнюючи вищевикладене укладемо, що структура і функціонал факультативу «Екологія довкілля» має також включати результативний аспект процесу формування екологічної компетенції студента, виражений в рівнях сформованості умінь, кожен з яких передбачає специфічну активність, яка визначається на основі експертних оцінок.

В цілому, для реалізації системи підготовки фахівців з високою екологічною культурою визначені наступні характерні особливості практичної діяльності: специфічне управління екологічною діяльністю в освітній сфері; необхідність моделі управління природоохоронною діяльністю та екологічної освіченістю майбутніх випускників університету; необхідність забезпечення наступності в професійно-екологічній освіті працівників освітньої сфери.

Література:

1. Даниленкова В.А. Формирование экологической компетенции у студентов технического вуза: автореф. дис. канд. пед. наук: электронная библиотека диссертаций. – М.: dissercat.com, 2005.

2. Балл Г. О. Орієнтири сучасного гуманізму в сучасній освітній, психологічній сферах / Г. О. Балл. – Житомир : Волинь, 2008. – 232 с. 2.
3. Глухова Г.Г. Аксиологічні засади формування екологічної культури студентів вищих технічних навчальних закладів :автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія та методика виховання» / Г.Г. Глухова. – Київ, 2008. – 20 с.

Ярошенко О. Л., викладач кафедри
англійської мови технічного спрямування № 2

*Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна*

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Навчання англійської мови, як засобу спілкування вимагає цілеспрямованої уваги. Неможливо вивчати мову не знаючи слів. Лексична одиниця – ядро мови. Правильне вживання лексики та насичений словниковий запас це – ключ до вільного іншомовного спілкування.

Навчання англійської мови посідає одне з провідних місць у загальному навчанні учнів та й взагалі у всебічному розвитку. Знання іноземної мови поєднується із знанням слів, в той час як володіння мовою – з лексичними навичками. Отже, лексичні навички слід розглядати як найважливіший компонент змісту навчання іноземної мови, а їх формування саме і є метою навчання лексичного матеріалу.

Для того щоб навчання було ефективним та підібрані методи відповідали потребам студентів, процес засвоєння лексичного матеріалу поділяється на етапи. Таким чином виділяють наступні етапи, а саме: етап ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями; етап автоматизації дій учнів з новими лексичними одиницями.

Ознайомлення з новими лексичними одиницями починається з семантизації – розкриття значення нових слів. Способи семантизації поділяють на перекладні та безперекладні. До безперекладних відносяться: наочна семантизація (демонстрація малюнків, предметів, діапозитивів, картин, жестів, рухів тощо), мовна семантизація, дефініція, тлумачення. Наочність може бути зображальною та предметною. Окремі способи мають свої переваги і недоліки і виділити один найефективніший неможливо. Слова англійської мови відрізня-